

Repetitorium

Nauka o państwie

Przepis prawny

Przepis prawny jest jednostką redakcyjną tekstu prawnego. Niektórzy twierdzą, że przepisem jest każda najmniejsza jednostka redakcyjna tekstu prawnego, a więc artykuł, paragraf, ustęp, punkt.

Przepisem jest wypowiedź, która jest zdaniem w sensie gramatycznym.

Przepisy prawne są budulcem (materiałem), z którego dekoduje się normy prawne.

Norma prawna może być zbudowana w całości na podstawie:

- jednego przepisu prawnego – rzadko występuje- np. art. 95 Konstytucji - władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat,
- kilku, lub wielu przepisów prawnych (dla ustalenia jaki jest zakres zakazu zabójstwa należy sięgnąć do art. 148 § 1 kk, także art. 25, 26 czy też art. 31 KK).

Mogą występować przepisy, które ani nie formułują norm w całości, ani też nie formułują części składowej norm. Należą do nich charakterystyki ustrojowe (art. 2 Konstytucji: Rzeczpospolita jest demokratycznym państwem prawnym urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej), czy definicje ustawowe.

Podział przepisów prawnych:

A. Ze względu na treść:

Przepisy prawa materialnego (określają zachowania podmiotów prawa)

Przepisy prawa formalnego (regulują realizację norm prawa materialnego).

B. Ze względu na stopień konkretności:

Przepisy blankietowe, tj. takie, które nie formułują wzoru pożądanego zachowania, lecz zawierają upoważnienie dla wskazanego organu władzy publicznej, aby taką regulację ustanowił (minister sprawiedliwości określi w drodze....)

2. Przepisy odsyłające- tj, takie, które nie formułują wzoru pożądanego zachowania, zawierając informację, w jakim innym przepisie prawnym reguła ta jest zawarta (np. do zamiany stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży art. 604 k.c.)

3. Przepisy konkretne- tj. takie, które formułują wzór pożądanego zachowania (np. orzeczenia i zarządzenia doręcza się w uwierzytelnionych odpisach, jeżeli ustawa nakazuje ich doręczenie- 128 kpk)

Ze względu na zasięg obowiązywania:

Powszechnie obowiązujące

Przepisy partykularne (pr. Miejscowe)

Ze wzgl. na moc stosowania:

1. Bezwzględnie obowiązujące (iuscogens)- dyspozycja jest zredagowana w sposób kategoryczny, adresat nie ma innej możliwości, jak zachowanie wskazane w dyspozycji (terminy przedawnienia nie mogą być przedłużane ani skracane przez czynność prawną – art. 119 k.c.)

2. Względnie obowiązujące (iusdispositivum- dyspozycja jest tak zredagowana, że adresat może skorzystać z podanego wzoru postępowania, jak też może ten wzór zmodyfikować („jeżeli strony nie postanowią inaczej”)

Ze wzg. na stopień ogólności i szczególności:

- Przepisy ogólne (lex generalis)- obejmują szeroki katalog adresatów, ustanawiają w dyspozycji ogólne reguły zachowania (kto zabija człowieka.....148 § 1kk)

- Przepisy szczególne (lex specialis) – przepisy, które ustanawiają wyjątki w stosunku do przepisów ogólnych (kto zabija człowieka ze szczególnym okrucieństwem....148 § 2 kk).

Ze wzgl. na to czy przepisy rozstrzygają, czy też nie o obowiązywaniu innych przepisów:

- Przepisy derogacyjne, tj. przepisy uchylające akty normatywne lub poszczególne przepisy dotychczas obowiązujące,

- Przepisy kolizyjne, tj. przepisy rozstrzygające, które przepisy obowiązują w przypadku, gdy ten sam stan faktyczny odmiennie regulują obowiązujące przepisy,

- Przepisy przejściowe (intertemporalne)- tj. przepisy rozstrzygające o stanach faktycznych powstałych pod rządami starego prawa, a ocenianych przez nowe prawo.

Ze wzgl. na oznaczenie adresata:

- Ogólne, tj. takie których adresaci określani są za pomocą nazw ogólnych, a wskazane zachowanie znajduje zastosowanie w więcej niż jednym przypadku, czyli dotyczą zachowań powtarzalnych (np. kto zabija człowieka)
- Jednostkowe (indywidualne) wyznaczają wzór zachowania adresatowi oznaczonemu indywidualnie (np. J. Kowalski zobowiązany jest stawić się na przesłuchanie w dniu...)

Ze względu na sposób określenia skutków prawnych:

- Przepisy proste tj. przepisy określające skutki prawne tylko jednego stanu faktycznego, jednego stanu prawnego (kto zabiera w celu przywłaszczenia cudzą rzecz),
- Przepisy złożone, tj. przepisy określające skutki prawne dwu lub więcej faktów prawnych, stanów faktycznych (kto podrabia lub przerabia dokument, pieniądz).